DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 15 kwietnia 1951 **Nr 3** **Poz. 11 — 23**

T R E Ś Ć:

Poz. 11.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 marca 1951 r.

w sprawie kart statystycznych, dotyczących prawomocnych wyroków orzekających rozwód.

W porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym zarządzam co następuje:

§ 1. W sprawach zakończonych prawomocnym wyrokiem orzekającym rozwód, sądy wojewódzkie sporządzają karty statystyczne, wg załączonego wzoru i w sposób przewidziany w instrukcji — na formularzach dostarczanych przez Główny Urząd Statystyczny.

§ 2. Sądy wojewódzkie przesyłają karty statystyczne co kwartał do Głównego Urzędu Statystycznego najpóźniej w ciągu 15 dni od ostatniego dnia kwartału sprawozdawczego. Karty statystyczne, obejmować powinny wszystkie wyroki, orzekające rozwód, które uprawomocniły się w okresie sprawozdawczym — zarówno w pierwszej jak i w drugiej instancji.

W tym samym terminie sądy wojewódzkie przesyłają do Głównego Urzędu Statystycznego jeden wykaz wzoru 1R, wprowadzony zarządzeniem Ministra Sprawiedl. z dnia 4.I 1951 r. (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 1/51).

§ 3. W celu umożliwienia należytego wypełniania kart statystycznych, powinny być w czasie postępowania sądowego uzyskiwane od stron potrzebne w tym celu informacje. W zakresie informacji przekraczających dane przewidziane w art. 133, 200, 420 K.P.C. oraz w art. 31 kodeksu rodzinnego, Sąd może ograniczyć się do wyjaśnień, udzielonych przez strony.

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1.I 1951 r.

Jednocześnie traci moc obowiązującą zarządzenie z dnia 2 marca 1949 r. o wprowadzeniu kart statystycznych, dotyczących prawomocnych wyroków orzekających rozwód (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 2/49).

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

Załącznik 1 do zarządzenia poz. 11

Wzór R

Sąd Wojewódzki w ....

Nr kolejny karty ....

.... kwartał 195 .. r.

Karta Statystyczna
dotycząca prawomocnych wyroków orzekających rozwód

1.	Sygnatura akt sądu sporządzającego kartę		Tej rubryki nie wypełniać
2.	Data wniesienia powództwa	dzień .... miesiąc .... rok 19..	
3.	Data wydania prawomocnego wyroku orzekającego rozwód	dzień .... miesiąc .... rok 19..	
4.	Data zawarcia małżeństwa	dzień .... miesiąc .... rok 19..	
5.	Data urodzenia	męża: dzień .... miesiąc .... rok .... żony: dzień .... miesiąc .... rok	
6.	Powód	mąż, żona[1])	
7.	Miejsce zamieszkania powoda	miasto[1]) gmina .... (nazwa) powiat .... (nazwa)	
8.	Rozwód orzeczono z winy	męża, żony, obu stron, bez oznaczenia winy strony[1])	
9.	Czy małżonkowie zamieszkują razem czy oddzielnie?	razem, oddzielnie[1])	
10.	Jeżeli zamieszkują oddzielnie to od kiedy i czy z przyczyny rozkładu małżeństwa?	dzień .... miesiąc .... rok 19.. tak, nie[1])	
11.	Liczba żyjących dzieci zrodzonych z rozwiedzionego małżeństwa	razem .... w tym dzieci małoletnich	

	12.	Z czego się utrzymuje?	Zarobkuje, Pomaga, Na utrzymaniu, Niezarobkowe źródło utrzymania[1])	
Mąż	13.	W jakim charakterze pracuje?[2])	Pracownik fizyczny, Pracownik umysłowy, Członek spółdzielni produkcyjnej (pracy), Chałupnik, Pracuje na rachunek własny[1])	
	14.	Dział zawodu[2])	Rolnictwo, Poza rolnictwem[1])	
	15.	Z czego się utrzymuje?	Zarobkuje, Pomaga, Na utrzymaniu, Niezarobkowe źródło utrzymania[1])	
Żona	16.	W jakim charakterze pracuje?[2])	Pracownik fizyczny, Pracownik umysłowy, Członek spółdzielni produkcyjnej (pracy), Chałupnik, Pracuje na rachunek własny[1])	
	17.	Dział zawodu[2])	Rolnictwo, Poza rolnictwem[1])	

[1]) Właściwe **podkreślić**.

[2]) Odnośną informację należy podać dla osób zarobkujących, pomagających i na utrzymaniu, tj. za wyjątkiem osób posiadających niezarobkowe źródło utrzymania. W przypadku, jeżeli mąż (lub żona) pomaga w pracy zarobkowej innej osoby lub jest na utrzymaniu innej osoby, informacja: „W jakim charakterze pracuje?" i „Dział zawodu" dotyczyć powinna tej osoby (wspomaganej lub utrzymującej).

. . . . , dnia . . . . . 1951 r.

Miejsce na pieczęć . . . .

(S ę d z i a)
Przewodniczący

Załącznik 2 do zarządzenia poz. 11.

INSTRUKCJA

GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

z dnia 10 marca 1951 r.

w sprawie wypełniania kart statystycznych dotyczących prawomocnych wyroków orzekających rozwód.

§ 1. Karta statystyczna powinna być wypełniana przez sędziego sprawozdawcę.

§ 2. Karta statystyczna powinna być wypełniona czytelnie i w całości, tj. żadna pozycja nie może pozostać bez wypełnienia. W przypadkach, gdy wypełnienie polega na podkreśleniu odpowiednich wyrazów, należy to uczynić tak, by nie ulegało wątpliwości, które określenie pozostaje w mocy.

§ 3. W pozycjach, które z wyjątkowych przyczyn nie mogą być wypełnione, należy wpisać „brak danych".

§ 4. Informacje pozycji 7, 9, 11 i 12 — 17 dotyczą stanu rzeczy w momencie wniesienia powództwa.

§ 5. Pozycje 12 i 15 „Z czego się utrzymuje" wypełnia się następująco:

a) podkreśla się wyraz **„zarobkuje"**, jeżeli dana osoba posiada środki utrzymania z tytułu wykonywanej pracy za umownym wynagrodzeniem lub z pracy wykonywanej na rachunek wspólny (członkowie spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni pracy itd.), bądź z osobiście wykonywanej pracy na rachunek własny (np. gospodarze rolnicy, osoby prowadzące własne warsztaty rzemieślnicze, handlowe itd. wolnopraktykujący lekarze, położne itd.);

b) podkreśla się wyraz **„pomaga"**, jeżeli dana osoba pomaga w pracy zarobkowej jako członek rodziny, bierze w tej pracy stały udział i za swą pomoc nie otrzymuje umownego wynagrodzenia; jeżeli jednak **członek rodziny otrzymuje** za swą pomoc w pracy **umowne wynagrodzenie,** należy go **traktować jako zarobkującego (patrz wyżej pkt a);**

c) podkreśla się wyraz **„na utrzymaniu"** dla osób, które nie posiadają własnych środków utrzymania, ani nie pomagają w pracy zarobkowej jako członkowie rodziny i są na utrzymaniu rodziny lub osób spoza rodziny;

d) podkreśla się określenie **„niezarobkowe źródło utrzymania"**, jeżeli dana osoba utrzymuje się z emerytury, renty inwalidzkiej, stypendium, dożywocia, z stałego zasiłku z opieki społecznej, z dochodów z kapitału, z czynszowej kamienicy, z dochodu z dzierżawy gruntu, z dzierżawy przedsiębiorstwa itd.

Dla osób, które utrzymują się z niezarobkowych źródeł utrzymania **nie należy wypełniać pozycji „W jakim charakterze pracuje", ani „Działu zawodu".**

§ 6. Pozycje 13 i 15, „W jakim charakterze pracuje?" wypełnia się dla osób zarobkujących, pomagających i będących na utrzymaniu. Jeżeli dana osoba **pomaga lub jest na utrzymaniu, informacja dotyczy** nie jej bezpośrednio, lecz **osoby wspomaganej** w pracy zarobkowej **lub osoby utrzymującej.**

Przy podkreślaniu odpowiednich określeń należy kierować się poniższymi wyjaśnieniami:

a) Do pracowników fizycznych należy zaliczać osoby zatrudnione za umownym wynagrodzeniem w charakterze pracowników fizycznych, jak np. rzemieślników, traktorzystów, szoferów i innych specjalistów w gospodarstwach rolnych oraz robotników rolnych; czeladników, terminatorów, uczniów itd. zatrudnionych w górnictwie, przemyśle, rzemiośle; subiektów, ekspedientów, kelnerów itd. zatrudnionych w handlu; woźnych, gońców, dozorców domowych, pracownice domowe itd., szeregowych Wojska Polskiego i wszystkich rodzajów służby bezpieczeństwa publicznego.

b) Do pracowników umysłowych należy zaliczać osoby zatrudnione za umownym wynagrodzeniem w charakterze pracowników umysłowych, jak np. kierowników przedsiębiorstw, instytucji itd. personel inżynieryjny, techniczny, nadzorczy (majstrowie, sztygarzy, brygadziści, dziesiętnicy itd.), pracowników umysłowych administracyjnych, gospodarczych, biurowych, pracowników umysłowych oświaty, kultury, służby zdrowia, oficerów i podoficerów Wojska Polskiego i wszystkich rodzajów służby bezpieczeństwa publicznego.

c) Do członków spółdzielni produkcyjnych lub spółdzielni pracy należy zaliczać tylko te osoby, które pracują w spółdzielniach wymienionych rodzajów **jako członkowie.**

Osoby natomiast, które nie będąc członkami spółdzielni **pracują w niej za umownym wynagrodzeniem** należy **zaliczać do pracowników fizycznych, lub pracowników umysłowych.** Przez spółdzielnie pracy rozumie się np. spółdzielnie pracy pracowników budowlanych, spółdzielnie pracy księgowych, spółdzielnie pracy szewców itd. Spółdzielnie o nazwie „Spółdzielnia rzemieślnicza" należy traktować jako prywatne spółki, a nie jako spółdzielnie pracy.

d) Do chałupników należy zaliczać osoby pracujące w domu, które wyrabiają, przerabiają lub wykańczają przedmioty na zamówienie nakładcy (tzn. jakiejś instytucji, przedsiębiorstwa, kupca, pośrednika itd) nie z materiału własnego, lecz z materiału tego nakładcy. Nie dotyczy to jednak **członków spółdzielni** pracy, spółdzielni rzemieślniczych i innych spółdzielni **pracujących we własnych pomieszczeniach dla Centrali Spółdzielni** (osoby takie należy traktować jako członków spółdzielni pracy, spółdzielni rzemieślniczej itd.).

e) Do pracujących na rachunek własny należy zaliczać osoby prowadzące na rachunek własny indywidualne gospodarstwa rolne, bądź zakłady pracy przemysłowe, rzemieślnicze, handlowe itd. Do grupy tej należy również wliczać współwłaścicieli (także spółdzielni rzemieślniczych), wspólników, współdzierżawców tych gospodarstw czy zakładów oraz osoby uprawiające na rachunek własny (samodzielne, wędrowne, domokrążne) zawody, jak: szklarze, bednarze, szlifierze, druciarze itd., handlarze wędrowni, posłańcy, tragarze itd.

Wreszcie do grupy tej należy zaliczać przedstawicieli wolnych zawodów, o ile pracują **głównie na rachunek własny:** lekarzy, weterynarzy, akuszerki, architektów, adwokatów, artystów malarzy itd.

§ 7. Pozycje 14 i 17 „Dział zawodu" wypełnia się dla osób zarobkujących, pomagających i będących na utrzymaniu.

Jeżeli dana osoba **pomaga lub jest na utrzymaniu,** informacja dotyczy nie jej bezpośrednio, lecz osoby **wspomaganej lub utrzymującej.**

Do osób pracujących w rolnictwie należy zaliczyć również osoby pracujące w ogrodownictwie, leśnictwie i rybołówstwie.

Osoby zatrudnione w gospodarstwach rolnych lub leśnych jako traktorzyści, rzemieślnicy, szoferzy, czy inni specjaliści powinny być również wliczone do działu „Rolnictwo".

§ 8. Przesyłane przez sądy wojewódzkie karty statystyczne powinny być ponumerowane **przy zastosowaniu numeracji ciągłej w skali rocznej** oraz **ułożone według kolejnych numerów.**

Załącznik 3 do zarządzenia poz. 11.

PISMO OKÓLNE

w sprawie wypełniania w kartach karnych rubryki

„Data wydania wyroku prawomocnego"

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich i Powiatowych

Niektórym sądom nasunęły się wątpliwości przy wypełnianiu w kartach karnych rubryki „Data wydania wyroku prawomocnego" w przypadkach, kiedy sprawa była rozpatrywana przez Sąd II instancji.

Ponieważ istnieje obawa, że w niektórych sądach praktyka nie jest właściwa, Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia:

W karcie karnej podaje się jako „datę wydania wyroku prawomocnego" datę wyroku Sądu II instancji w tych wszystkich przypadkach, kiedy Sąd II instancji **zmienił** wyrok Sądu I instancji — bez względu na to czy zmiana dotyczy wymiaru kary, czy też **tylko** kwalifikacji prawnej czynu.

Wyrok należy uznać za zmieniony również w tym przypadku, kiedy Sąd II instancji zatwierdził wysokość wymierzonej kary, lecz jej wykonanie warunkowo zawiesił, lub przeciwnie — orzeczone przez Sąd I instancji zawieszenie wykonania kary uchylił, zatwierdzając wysokość kary pozbawienia wolności.

Jeżeli wyrok skazujący Sądu I instancji został przez Sąd II instancji w **całości zatwierdzony,** w karcie karnej podaje się jako „datę wydania wyroku prawomocnego" datę wyroku Sądu I instancji.

Z uwagi na przepis § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 marca 1946 r. o rejestrze i statystyce osób skazanych (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 70) — w karcie karnej dotyczącej wyroku zatwierdzonego przez Sąd II instancji w całości należy umieścić wzmiankę (na dolnym marginesie karty): „Otrzymano akta z Sądu II instancji dnia . . . .".

Warszawa, dnia 28 lutego 1951 r.

V-Dyrektor Departamentu: *B. Person*

Poz. 12.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 marca 1951 r.

w sprawie tymczasowego włączenia obszaru właściwości Sądu Powiatowego w Gołdapi do obszaru właściwości Sądu Powiatowego w Olecku.

§ 1. Sprawy należące do właściwości miejscowej i rzeczowej Sądu Powiatowego w Gołdapi do czasu podjęcia czynności urzędowych przez ten Sąd będzie rozpoznawał Sąd Powiatowy w Olecku, w związku z czym obszar właściwości Sądu Powiatowego w Gołdapi włącza się tymczasowo do obszaru właściwości Sądu Powiatowego w Olecku.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1951 r.

Minister Sprawiedliwości: *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Poz. 13.

Z A R Z Ą D Z E N I E

w sprawie wysyłania odezw o udzielenie pomocy sądowej.

Ponieważ sądy oraz inne władze wysyłające odezwy o udzielenie pomocy sądowej nie mogą zazwyczaj stwierdzić do którego sądu powiatowego (dzielnicowego) w Warszawie lub Łodzi, jako miejscowo właściwego należy taką odezwę skierować, a żądanie tych danych od stron bądź stosowna korespondencja stwarzałaby jedynie trudności i powodowała zwłokę — przeto zarządzam, że do załatwiania odezw o udzielenie pomocy sądowej są właściwymi:

dla całego obszaru m. st. Warszawy Sąd Powiatowy dla Dzielnicy Warszawa-Śródmieście

dla całego obszaru miasta Łodzi Sąd Powiatowy dla Dzielnicy Łódź-Śródmieście.

Warszawa, dnia 2 kwietnia 1951 r.

Minister Sprawiedliwości: *H. Swiątkowski*

Poz. 14.

O K Ó L N I K

w sprawie wiosennej akcji sanitarno-porządkowej w 1951 r.

Do
Obywateli:
Prezesów Sądów Wojewódzkich,
Prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych,
Prezesów Sądów Powiatowych,
Prezesów Okręgowych Sądów Ubezpieczeń Społecznych,
Przewodniczących Wydziałów Zamiejscowych Sądów Powiatowych,
Dyrektorów Szkół Prawniczych,
Dyrektorów Zakładów Poprawczych.

W celu stałego podnoszenia stanu zdrowotności kraju, zapewnienia masom pracującym lepszych warunków bytu, higieny mieszkania i żywienia, a także zwalczania wszelkich czynników szkodliwie wpływających na zdrowie ludności, konieczne jest niezależnie od systematycznej działalności na tym odcinku podejmowanie specjalnych akcji sanitarno-porządkowych drogą skoncentrowanego w czasie wysiłku.

W związku z powyższym Prezydium Rządu uchwaliło dnia 10 marca 1951 r. (Uchwała nr 178) przeprowadzenie akcji sanitarno-porządkowej w miesiącu kwietniu 1951 r. (Mon. Polski nr A-22 poz. 268).

Celem przygotowania i przeprowadzenia tej akcji zarządzam:

1) doprowadzenie do należytego porządku i estetycznego wyglądu gmachów sądowych, szkół prawniczych, zakładów poprawczych, podwórz i przylegających niezabudowanych przestrzeni przez urządzenie trawników i kwietników.

   Wydatki związane z przeprowadzeniem powyższej akcji należy pokryć z posiadanych kredytów;
2) spopularyzowanie akcji przez organizowanie pogadanek o znaczeniu czystości;
3) podjęcie starań w kierunku zorganizowania współzawodnictwa na odcinku podniesienia czystości i wyglądu estetycznego zakładów pracy.

Akcję powyższą należy rozpocząć niezwłocznie i powiadomić Ministerstwo o jej wynikach.

Warszawa, dnia 29 marca 1951 r.

Minister Sprawiedliwości: *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Poz. 15.

O K Ó L N I K

w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich i Powiatowych.

Na podstawie art. VI ratyfikowanej przez Polskę konwencji z dnia 12.IX 1923 r. w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 71, poz. 621) w razie popełnienia przewidzianego w tej konwencji czynu karalnego na terytorium jednej ze stron, gdy przypuszczać można, iż przedmioty, stanowiące naruszenie odpowiednich postanowień sporządzone były na terytorium innej strony, władze, wyznaczone na podstawie porozumienia z dnia 4 maja 1910 r. podadzą natychmiast czyny te do wiadomości władz tej drugiej strony, udzielając im jednocześnie wyczerpujących informacyj, umożliwiających przedsięwzięcie potrzebnych zarządzeń. Powołane w powyższym artykule porozumienie z dnia 4.V 1910 r. o zwalczaniu obiegu wydawnictw pornograficznych, które również było ratyfikowane przez Polskę (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr 21, poz. 167) zobowią-

zuje w art. 1 kontrahentów do wyznaczenia władzy, mającej wykonywać określone czynności, jak gromadzenie wszelkich wiadomości, mogących ułatwić śledzenie i karanie odpowiednich przestępstw, komunikowanie wydanych w danej dziedzinie ustaw itd., przy czym rządy mają podać sobie wzajemnie do wiadomości tę wyznaczoną władzę. Art. 2 podaje, że władza, oznaczona w art. 1 będzie uprawniona do bezpośredniego korespondowania z podobnym urzędem, ustanowionym w każdym z innych umawiających się państw.

Sekretariat Organizacji Narodów Zjednoczonych zwrócił się do Ministerstwa Spraw Zagranicznych o wyznaczenie właściwej władzy do wykonywania czynności, określonych porozumieniem z 1910 r.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych zawiadomiło Sekretariat Organizacji Narodów Zjednoczonych, że właściwą władzą jest Ministerstwo Sprawiedliwości, które odtąd w myśl art. 2 porozumienia z dnia 4.V 1910 r. będzie bezpośrednio otrzymywało korespondencję w sprawach, związanych ze zwalczaniem obiegu wydawnictw pornograficznych.

Biuro Obrotu Prawnego z Zagranicą jest powołane w Ministerstwie Sprawiedliwości do załatwiania korespondencji, związanej z wykonaniem konwencji w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi.

Do Biura Obrotu Prawnego z Zagranicą w Ministerstwie Sprawiedliwości należy przesyłać wszelkie dane w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi w wykonaniu art. VI powołanej konwencji.

Warszawa, dnia 27 marca 1951 r.

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

Poz. 16.

O K Ó L N I K

w sprawie współudziału ławników w rozpoznawaniu niektórych spraw cywilnych i karnych.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich,
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych.

Gwarancją prawidłowego wykonania zadań stojących przed sądami powszechnymi jest jak najszerszy udział czynnika ludowego w aparacie wymiaru sprawiedliwości. Zasada ta znalazła swój wyraz w obowiązującym prawie o ustroju sądów powszechnych. W myśl art. 7 usp. sprawy cywilne i karne pierwszej instancji w sądach wojewódzkich i powiatowych winny być rozpatrywane w składzie jednego sędziego i dwóch ławników. Od zasady tej jednakże przewidziane są wyjątki zawarte w art. XLVI przep. wprow. k.p.c., w art. 4 ust. z dnia 20 lipca 1950 r. o zmianie przepisów postępowania w sprawach cywilnych oraz w art. 5 ust. z dnia 20 lipca 1950 r. o zmianie przepisów postępowania karnego. Powołane przepisy zezwalają na rozpatrywanie w sądach powiatowych pewnej kategorii spraw cywilnych i karnych przez jednego sędziego. Przesłanką tych przepisów było uwzględnienie trudności organizacyjnych, które tu i ówdzie powstać mogą w pierwszym okresie po wejściu w życie znowelizowanych przepisów. Przepisy zezwalające na rozpatrywanie pewnej kategorii spraw przez jednego sędziego mają charakter przejściowy i mają na celu jedynie umożliwienie sądom stopniowego, dostosowanego do lokalnych możliwości wprowadzania w życie zasady pełnego udziału ławników w posiedzeniach sądowych.

Z tych względów Ministerstwo Sprawiedliwości wyraża pogląd, że w sądach, w których nie istnieje jeszcze możliwość pełnej realizacji zasady udziału czynnika ludowego w orzecznictwie w każdym razie jest wskazane, by pewne sprawy lub ich kategorie rozpatrywane były już obecnie z udziałem ławników.

Do takich należy zaliczyć sprawy o większym znaczeniu społecznym i tak w zakresie spraw karnych: sprawy o przestępstwa popełniane przez nieletnich, sprawy o występki z art. 170, 242 § 3, 286 § 3 K.K., w zasadzie o wszystkie występki przeciwko mieniu społecznemu i z ustawy z dnia 12.XI 1948 r. o pomocy sąsiedzkiej przy odbudowie wsi, wreszcie o występki popełnione na tle zakładania spółdzielni produkcyjnych lub na tle ważnych akcji specjalnych jak akcja siewna, skupu zboża itp. — w zakresie zaś spraw cywilnych: sprawy ze stosunków wiejskich będące wyrazem walki klasowej, sprawy w których jednym z uczestników jest rolnicza spółdzielnia produkcyjna, sprawy o eksmisje z gruntu, sprawy o pozbawienie władzy rodzicielskiej, sprawy o ustanowienie drogi koniecznej oraz spory ze stosunków pracy i o alimenty.

Realizowanie powyższych wytycznych będzie, rzecz oczywista uzależnione od warunków lokalnych i konkretnych możliwości poszczególnych sądów w zakresie obsady sędziowskiej i ilości ławników pozostających do dyspozycji sądu.

Stosownie do § 21 tymcz. reg. sąd. winny sądy prowadzić ewidencje ławników. W związku z tym godnym zalecenia jest stanowisko jednego z prezesów, który wspomnianą ewidencję uzupełnił danymi o zawodzie, zainteresowaniach i uzdolnieniach ławnika. Informacje te służą jako wskazówka przy powoływaniu ławników do współudziału w konkretnych sprawach. I tak np. księgowego wyznaczać należy do spraw gospodarczych, w których istotne znaczenie ma badanie ksiąg, szofera do spraw związanych z wypadkami samochodowymi itp.

Przy wyznaczaniu posiedzeń należy dbać o odpowiedni udział w orzecznictwie kobiet — ławników. Należy to mieć na uwadze zwłaszcza w sprawach z zakresu kodeksu rodzinnego, o ile zostały one wyznaczone do rozpoznawania z udziałem ławników.

Istotny problem szkolenia ławników będzie unormowany odrębnie. Dziś już jednak Ministerstwo Sprawiedliwości wyraża pogląd, że pewną pomocą w akcji podnoszenia kwalifikacji ławników może być broszura wydawnictwa Ministerstwa Sprawiedliwości pt. „Poradnik ławnika w sprawach karnych".

Z tego względu byłoby rzeczą pożądaną, aby w każdej bibliotece sądowej znalazła się pewna ilość egzemplarzy tego wydawnictwa, celem udostępnienia go ławnikom. Wobec tego, że zaopatrywanie bibliotek sądowych odbywa się z budżetów sądów wojewódzkich, Ministerstwo Sprawiedliwości prosi Obywateli Prezesów o rozważenie możliwości zakupienia w referacie wydawnictw Ministerstwa Sprawiedliwości wspomnianych broszur i przesłanie ich do bibliotek podległych Im sądów. Posiadany na składzie zapas broszur wynosi około 2.000 przeto ilość zapotrzebowanych broszur dla sądów jednego województwa winna wynosić od 70 do 120 sztuk w zależności od ilości ławników wybranych na danym terenie.

Warszawa, dnia 22 marca 1951 r.

Dyrektor Departamentu: *H. Chmielewski*

Poz. 17.

P I S M O O K Ó L N E

w sprawie postępowania władzy opiekuńczej w przypadku zawiadomienia jej przez urzędnika stanu cywilnego o uznaniu dziecka.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich,
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych,
Obywateli Przewodniczących Wydziałów,
Zamiejscowych Sądów Powiatowych.

W związku z wątpliwościami, jakie powstały w przedmiocie postępowania władzy opiekuńczej w przypadku zawiadomienia jej przez urzędnika stanu cywilnego o uznaniu dziecka, Departament Nadzoru Sądowego wyjaśnia co następuje:

Racją przepisu § 3 rozp. z 31.V 1947 r. (Dz. U. poz. 217), zobowiązującego urzędnika stanu cywilnego do zawiadamiania właściwej władzy opiekuńczej o sporządzeniu przezeń aktu uznania małoletniego dziecka, była przede wszystkim konieczność powierzenia przez władzę opiekuńczą jednemu z rodziców władzy rodzicielskiej zgodnie z art. 73 § 1 prawa rodzinnego obowiązującego przed dniem 1.X 1950 r. — Kodeks rodzinny nie zawiera analogicznego przepisu, w następstwie czego uznanie dziecka nie stwarza podstawy do wydania przez władzę opiekuńczą jakiegokolwiek orzeczenia w przedmiocie władzy rodzicielskiej.

Niemniej jednak przepis § 3 powołanego rozporządzenia pozostaje nadal celowy z uwagi na to, że w przypadku, gdy nad dzieckiem ustanowiona była opieka (śmierć matki, jej niepełna zdolność do czynności prawnych, pozbawienie jej władzy rodzicielskiej lub zawieszenie tej władzy), opieka ustaje na skutek uznania dziecka.

Otrzymawszy zawiadomienie o uznaniu dziecka, należy zatem stwierdzić, czy nad dzieckiem ustanowiona została opieka, — i w przypadku pozytywnym zażądać od opiekuna rachunku ostatecznego (art. 53 § 2 post. rodz.), postąpić w myśl art. 53 § 1 i ewentualnie art. 55 post. rodz., po czym postępowanie opiekuńcze umorzyć (art. 30 kpn.).

Jeżeli natomiast opieka ustanowiona nie była, brak podstaw do dokonywania jakichkolwiek czynności. Należy w tym przypadku postąpić w trybie wskazanym w ustępie ostatnim pisma okólnego z 8.V 1950 r. N.S. 2/50 II.

Warszawa, dnia 28 lutego 1951 r.

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor

Poz. 18.

PISMO OKÓLNE

w sprawie ustalania akt stanu cywilnego sporządzonych za granicą.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich, Prezesów Sądów Powiatowych.

Urząd Stanu Cywilnego Warszawa-Śródmieście Obwód I zawiadomił Ministerstwo Sprawiedliwości, że sądy w związku z postępowaniem o ustalenie treści aktów stanu cywilnego (metryk) sporządzonych za granicą żądają z reguły od wnioskodawców złożenia zaświadczenia, że archiwum Akt Stanu Cywilnego nie posiada odnośnych ksiąg.

Komunikat ogłoszony w Nr 1 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości z roku 1949 zawiera zawiadomienie o tym że: „Archiwum Akt Stanu Cywilnego jest w posiadaniu pewnej ilości wtóropisów ksiąg metrykalnych (prawie wyłącznie z byłego woj. tarnopolskiego) z dekanatów borszczowskiego, brodzkiego, buczackiego, brzeżańskiego, czortkowskiego, dolińskiego, grzymałowskiego, jazłowieckiego, podhajeckiego, skałackiego, tarnopolskiego, trembowelskiego, zbaraskiego, zborowskiego i złoczowskiego z lat od 1872 do 1942 — z b. woj. wołyńskiego z dekanatu ostrogskiego z parafii mizeckiej z lat od 1933 do 1943 oraz z miasta Lwowa z przedmieściami z lat od 1866 do 1943".

Ponieważ władze państwowe nie otrzymały innych, prócz wymienionych w komunikacie, ksiąg metrykalnych — przeto żądanie odpowiednich zaświadczeń należy ograniczyć tylko do przypadków, gdy przedmiotem rozpoznawania jest wniosek o ustalenie treści aktu cywilnego sporządzonego na obszarach i w latach wymienionych w powyższym komunikacie.

Warszawa, dnia 3 kwietnia 1951 r.

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor

Poz. 19.

PISMO OKÓLNE

w sprawie wyznaczenia posiedzeń w okresie akcji siewnej i robót wiosennych.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich, Prezesów Sądów Powiatowych.

Drugi rok planu 6-letniego, planu budowy podstaw socjalizmu stawia przed rolnictwem poważne zadania zwiększenia ogólnej powierzchni zbiorów. Szybki rozwój socjalistycznego przemysłu i stały wzrost stopy życiowej mas pracujących wymagają dalszej walki o pełne wykonanie planu produkcyjnego w rolnictwie. Akcja siewna roku 1951 i prace wiosenne nabierają szczególnego znaczenia i wymagają od wszystkich resortów i instytucji pełnej mobilizacji środków i sił dla sprawnego i terminowego przeprowadzenia tych akcji. Dlatego też na prezesów sądów spada obowiązek szczególnego nadzoru nad sprawami, które wpłyną do sądów w związku z tą akcją.

Należy mieć przede wszystkim na uwadze, że akcja siewna i pilne prace wiosenne w rolnictwie będą przeprowadzane w okresie zaostrzonej walki klasowej na wsi, co niewątpliwie znajdzie odbicie w sprawach rozpoznawanych przez sądy. Utrudnianie i sabotowanie akcji, nieprzestrzeganie przepisów dekretu o pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie będą wymagały stosowania szybkiej i zgodnej z interesami Państwa Ludowego represji. Aby postępowanie sądowe w omawianych sprawach spełniło w odpowiednim stopniu swą rolę wychowawczą, winny one być rozpatrywane w miarę możności z udziałem ławników, a jeżeli okaże się to celowe na sesjach wyjazdowych w miejscach popełnienia przestępstwa.

Ponieważ pozytywne wyniki akcji siewnej i robót wiosennych uzależnione są od terminowego wykonania prac należy przy wyznaczaniu posiedzeń na ten okres brać pod uwagę zawód osób, które w charakterze stron, świadków bądź interesowanych należałoby wezwać do sądu i w okresie tym ograniczyć rozpoznawanie mniej pilnych spraw z terenów wiejskich, celem uniknięcia odrywania rolników od pracy.

Warszawa, dnia 3 kwietnia 1951 r.

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor

Poz. 20.

INSTRUKCJA

do postępowania karnego w sprawach nieletnich.

Wobec wejścia w życie przepisów znowelizowanego kodeksu postępowania karnego z dnia 20 lipca 1950 r. celem ustalenia jednolitej praktyki w postępowaniu w sprawach nieletnich należy stosować następujące zasady:

§ 1. Przepis art. 475 § 4 k.p.k. należy rozumieć w ten sposób, że w każdym stadium postępowania tzn. w toku śledztwa, orzekania i wykonania orzeczeń sąd dla nieletnich lub sędzia dla nieletnich może przekazać sprawę sądowi dla nieletnich miejsca zamieszkania rodziców lub opiekunów nieletniego albo miejsca pobytu nieletniego.

§ 2. W stosunku do nieletnich poniżej lat 7 po przeprowadzeniu śledztwa i po przesłuchaniu w razie potrzeby nieletniego — należy postępowanie karne umorzyć bez stosowania środków wychowawczych, chyba, że szczególne względy i okoliczności sprawy przemawiają za zastosowaniem tych środków.

§ 3. W przypadku niezorganizowania w okręgu danego województwa schroniska dla nieletnich, a nadto jeżeli warunki danego schroniska nie dają odpowiedniego zabezpieczenia wykonania środka zapobiegawczego, zwłaszcza gdy względy bezpieczeństwa publicznego (np. popełnienie przez nieletniego czynu wybitnie szkodliwego społecznie) lub osobiste właściwości nieletniego (np. wysoki

stopień demoralizacji, obawa ucieczki tego wymagają, można nieletniego zatrzymać tymczasowo w osobnym oddziale więzienia lub aresztu.

§ 4. Sędzia dla nieletnich prowadząc śledztwo stosuje odpowiednio przepisy rozdziałów I księgi VI k.p.k., a w szczególności art. art. 231, 232, 234, 235, 236, 238, 239, 240 i 241.

§ 5. O terminach rozprawy głównej oraz posiedzenia niejawnego, wyznaczonego w celu wydania postanowienia o zastosowaniu środków wychowawczych należy zawiadamiać prokuratora mającego swą siedzibę w miejscu urzędowania sądu dla nieletnich, a w przypadku wyznaczenia sprawy do rozpoznania na sesji wyjazdowej w siedzibie innego sądu powiatowego — właściwego miejscowo prokuratora.

§ 6. Jeżeli nieletniemu przypisano kilka czynów należy w orzeczeniu zastosować łącznie odpowiedni środek poprawczy lub wychowawczy, biorąc pod uwagę całokształt sprawy.

§ 7. Sądy dla nieletnich wykonują samodzielnie wszystkie orzeczenia (wyroki i postanowienia) własne oraz orzeczenia sądów zwykłych o ile dotyczą środków wychowawczych i poprawczych.

Sędzia dla nieletnich wykonujący orzeczenie może:

a) połączyć postanowieniem do jednoczesnego wykonania orzeczenia nie wykluczające się wzajemnie;

b) odroczyć wykonanie jednego z orzeczeń wykluczających się, stosując w czasie odroczenia środek surowszy (np. umieszczenie w zakładzie);

c) umorzyć postępowanie wykonawcze, jeżeli wykonanie środka stało się nieaktualne z uwagi na wykonywanie w innej sprawie środka surowszego (np. umieszczenie w zakładzie).

§ 8. Środki wychowawcze — oddanie pod dozór odpowiedzialny rodzicom lub dotychczasowym opiekunom, kuratorowi sądowemu dla nieletnich stosuje się do chwili osiągnięcia pełnoletności tj. do ukończenia przez nieletniego 18-go roku życia z wyjątkiem przypadków przewidzianych w art. 73 i 75 K.K.

Sędzia dla nieletnich może po upływie minimalnego okresu stosowania środka wychowawczego wobec nieletniego tzn. dozoru rodziców, opiekuna lub kuratora — po upływie 1 roku, a pobytu w zakładzie wychowawczym przez pół roku uchylić stosowanie tego środka jeżeli uzna, iż dalsze jego działanie wychowawcze jest zbędne.

W przypadku potrzeby roztoczenia opieki nad nieletnim zwolnionym z zakładu wychowawczego sędzia dla nieletnich może oddać go pod dozór kuratora na czas niezbędny dla zorganizowania jego życia poza zakładem.

§ 9. W sprawach nieletnich przekazanych przez sąd zwykły sądowi dla nieletnich celem wykonania orzeczeń wszelkie dalsze czynności, postanowienia i zarządzenia w ramach postępowania wykonawczego należą do kompetencji sądów dla nieletnich.

Do zakresu tych czynności należy również wydawanie postanowień dotyczących warunkowego zwolnienia wychowanka z zakładu poprawczego i oddania go w okresie warunkowego zwolnienia pod dozór kuratora sądowego dla nieletnich, a nadto wydawanie wyroków w przypadkach przewidzianych w art. 77 K.K., tj. gdy skazany na umieszczenie w zakładzie poprawczym ukończył lat 20 przed rozpoczęciem wykonania wyroku i umieszczenie go w zakładzie poprawczym nie byłoby już celowe.

§ 10. Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1951 r.

Z dniem wejścia w życie instrukcji niniejszej traci moc obowiązująca Instrukcja do postępowania karnego w sprawach nieletnich z dnia 25 kwietnia 1950 r. (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 3 poz. 10).

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

Poz. 21.

INSTRUKCJA

w sprawie kuratorów sądowych dla nieletnich, wydana na podstawie § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 1951 r. o kuratorach sądowych dla nieletnich.

I. Tryb powoływania kuratorów i objęcie stanowiska przez kuratora.

1. Przed przesłaniem Prezesowi Sądu Wojewódzkiego wniosku o mianowanie kuratorem sądowym, Przewodniczący Wydziału dla Nieletnich zasięga opinii o kandydacie na to stanowisko w Powiatowej Radzie Narodowej. Winien również zapoznać się z dotychczasową działalnością społeczno-polityczną kandydata.

2. Kandydaci na stanowisko kuratora sądowego dla nieletnich składają ankietę szczegółową, życiorys oraz oświadczenie o wyrażeniu zgody na objęcie stanowiska. Dokumenty te winny być złożone w 2-ch egzemplarzach. Ponadto kandydat składa 2 fotografie.

3. Przewodniczący Wydziału dla Nieletnich przedstawia jeden egzemplarz wymienionych dokumentów Prezesowi Sądu Wojewódzkiego wraz z otrzymaną opinią lub sporządzonymi przez siebie notatkami służbowymi, dotyczącymi opinii poszczególnego kandydata i wnosi o mianowanie tej osoby kuratorem sądowym dla nieletnich przy danym Sądzie dla Nieletnich.

4. W ciągu 7-miu dni od daty otrzymania nominacji lub najpóźniej przed objęciem pierwszego dozoru, kurator sądowy dla nieletnich winien zgłosić się na wezwanie do właściwego przewodniczącego Wydziału dla Nieletnich celem złożenia przyrzeczenia, przewidzianego w § 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia ....

5. Przed odebraniem przyrzeczenia Przewodniczący winien pouczyć kuratora o znaczeniu przyrzeczenia, o zakresie jego praw i obowiązków, oraz udzielić wskazówek odnośnie metod pracy kuratora.

6. Osobie, która nie uzyskała nominacji i nie złożyła przyrzeczenia nie wolno powierzać dozoru kuratorskiego nad nieletnim.

II. Organizacja sieci kuratorów.

1. Każdy z kuratorów celem wykonywania swojej działalności zostaje przydzielony do jednego obwodu kuratorskiego, w razie zaś potrzeby do jednego obwodu można przydzielić kilku kuratorów.

Okręg sądu dla nieletnich dzieli się na obwody terenowe, dostosowane do podziału administracyjnego. W miastach mogą one obejmować poszczególne dzielnice, na prowincji zaś gminy lub powiaty.

2. Jeżeli przy sądzie dla nieletnich działa 5-ciu lub więcej kuratorów stanowią oni tzw. zespół, który może wybrać spośród siebie starszego kuratora.

3. Starszy kurator jest organem doradczym i pomocniczym sędziego dla nieletnich w zakresie organizacji sieci kuratorów, podziału i metod pracy.

4. Przewodniczący Wydziału dla Nieletnich w porozumieniu ze starszym kuratorem zarządza nierzadziej niż jeden raz na kwartał odprawy zespołów kuratorów.

5. Na odprawach kuratorów winny być omawiane sprawy z zakresu organizacji sieci kuratorów, doświadczeń, metod i wyników pracy na konkretnym terenie lub odnośnie poszczególnych nieletnich.

6. W czasie odpraw poszczególni kolejno wyznaczani przez przewodniczącego kuratorzy, winni składać periodyczne ustne sprawozdania ze swojej działalności.

7. Odprawy kuratorów winny mieć na celu szkolenie kuratorów w zakresie zagadnień prawnych i w dziedzinie metod pracy kuratorów.

8. Większe zespoły kuratorów, liczące ponad 15 osób mogą być organizowane w samorząd. Zadania samorządu i jego władza określi uchwała kuratorów, działających

przy danym sądzie na zebraniu organizacyjnym, na którym winna być obecna co najmniej połowa kuratorów.

9. Samorząd kuratorów działać będzie pod nadzorem i kontrolą przewodniczącego wydziału, który może w uzasadnionych przypadkach zawiesić władzę samorządu i jego działalność.

10. Władze samorządu stanowią organ doradczy i pomocniczy sędziego dla nieletnich w szczególności w sprawach organizacji sieci kuratorów, podziału pracy i ustalania wysokości ryczałtów miesięcznych.

11. Władze samorządu mogą niektórym kuratorom powierzyć w zależności od potrzeby nadzór nad kilkoma obwodami, które stanowią wówczas rejon scalający pewną grupę zagadnień ściśle związanych z danym terenem i wymagających koordynacji działania poszczególnych kuratorów obwodowych.

12. Na zebraniach samorządu, które winny się odbywać również nierzadziej niż jeden raz na kwartał, poszczególni kolejno wyznaczeni przez przewodniczącego wydziału kuratorzy składają sprawozdania ze swojej działalności.

13. Oprócz omawiania spraw, związanych z metodami i wynikami pracy odnośnie konkretnego terenu lub poszczególnego nieletniego na zebraniach samorządu winno być przeprowadzane szkolenie tak, jak i w zespołach.

14. W razie nieutworzenia samorządu obowiązują zasady, dotyczące zespołu.

15. Zespoły i samorządy kuratorów winny dążyć do wymiany poglądów i doświadczeń z innymi zespołami i samorządami kuratorskimi na terenie kraju.

III. Zakres działalności kuratorów.

1. Kurator sądowy dla nieletnich wykonuje na zlecenie sędziego dla nieletnich poszczególne czynności w toku:
a) śledztwa,
b) rozprawy sądowej i posiedzenia niejawnego,
c) postępowania wykonawczego.

Ponadto kurator winien celem wykonania swoich zadań oraz współdziałania w zakresie prewencji ogólnej współpracować z sądami opiekuńczymi, Milicją Obywatelską, oraz instytucjami i organizacjami, prowadzącymi opiekę nad dzieckiem i młodzieżą.

IV. Czynności w toku śledztwa.

1. W toku śledztwa sędzia dla nieletnich może zlecić kuratorowi dokonanie czynności, przewidzianych w kodeksie postępowania karnego, w szczególności zbieranie opinii o nieletnim w jego szkole, miejscu pracy lub jego organizacji młodzieżowej, przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, według udzielonych wskazówek oraz sprawowanie dozoru nad nieletnim jako środka zapobiegającego uchylaniu się od sądu.

2. Sędzia dla nieletnich po wydaniu postanowienia o oddaniu nieletniego pod dozór kuratora tytułem środka zapobiegawczego, winien natychmiast przesłać właściwemu terenowo kuratorowi zawiadomienie o obowiązku objęcia dozoru (wzór Nr 2 k.p.k. niel.).

3. Kurator winien objąć dozór zapobiegawczy nie później niż w ciągu trzech dni od daty otrzymania zawiadomienia lub donieść sądowi o przyczynach, powodujących niemożność objęcia dozoru.

V. Czynności w toku rozprawy i posiedzenia niejawnego.

1. Sędzia dla nieletnich może wezwać kuratora na rozprawę lub posiedzenie niejawne, szczególnie w przypadku, gdy kuratorowi były powierzone czynności tytułem środka zapobiegawczego.

2. W toku rozprawy lub posiedzenia niejawnego kurator na żądanie sądu składa wyjaśnienia co do poczynionych obserwacyj nad nieletnim i jego środowiskiem oraz wnioski odnośnie zastosowania środków wychowawczych lub poprawczych.

Jeżeli kurator z uzasadnionych przyczyn nie będzie mógł wziąć udziału w rozprawie lub posiedzeniu niejawnym, winien on złożyć na piśmie swoje wnioski, odnośnie zastosowania środków wychowawczych lub poprawczych oraz swoje spostrzeżenia co do nieletniego.

3. Jeśli sąd po rozprawie lub posiedzeniu niejawnym uzna za konieczne zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci dozoru kuratora do czasu uprawomocnienia się orzeczenia — oddaje nieletniego pod dozór po ogłoszeniu tego orzeczenia, jeśli kurator był obecny na rozprawie. Jeśli zaś kurator nie był obecny, stosuje się przepis IV—2.

VI. Czynności w toku postępowania wykonawczego.

1. W toku postępowania wykonawczego kurator sądowy dla nieletnich sprawuje powierzony sobie nad nieletnim dozór jako środek wychowawczy (§ 552 Tymczasowego Reg. Wewn. Urzędowania Sądów).

2. Z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia, mocą którego zastosowano wobec nieletniego środek wychowawczy w postaci oddania pod dozór kuratora, należy przesłać właściwemu kuratorowi zawiadomienie o obowiązku objęcia dozoru (wzór Nr 8 k.p.k. niel.).

3. W przypadku przesłania akt innemu sądowi celem wykonania orzeczenia — zawiadomienie według wzoru Nr 8 k.p.k. niel. wysyła sąd wykonujący orzeczenie.

4. Kurator winien objąć dozór najpóźniej w ciągu 2-ch tygodni po otrzymaniu zawiadomienia lub przedstawić sądowi przyczyny powodujące niemożność objęcia.

5. W ciągu 2-ch następnych tygodni od objęcia dozoru kurator winien złożyć pierwsze sprawozdanie, w którym przedstawia plan pracy na najbliższy okres.

6. Kurator sądowy dla nieletnich, obejmując powierzony sobie dozór winien przede wszystkim:
a) zapoznać się ze stanem sprawy karnej nieletniego, a w szczególności przestudiować protokół do sprawy i orzeczenie, wywiad środowiskowy, orzeczenie lekarzy specjalistów (jeżeli nieletni był badany) i opinię schroniska (jeśli był zatrzymany),
b) nawiązać kontakt z nieletnim i jego rodzicami lub opiekunem oraz ułożyć plan dozoru w zakresie nauki, szkolenia zawodowego, praktyki lub pracy. Plan ten należy przedstawić sędziemu dla nieletnich, a w przypadkach poważniejszych poddać dyskusji na zebraniu lub odprawie kuratorów.

7. W przypadku niemożności zapoznania się z aktami (trudności komunikacyjne lub inne przeszkody) należy kuratorowi przesłać wraz z zawiadomieniem według wzoru Nr 8 k.p.k. niel. odpis karty rejestracyjnej nieletniego (karta AB).

8. Przed wydaniem postanowienia o warunkowym zwolnieniu z zakładu sędzia dla nieletnich winien rozważyć i zbadać wspólnie z kuratorem sposób zorganizowania życia nieletniego i dalszej jego resocjalizacji poza zakładem.

Kurator jeszcze przed opuszczeniem przez nieletniego zakładu ustala plan pracy z uwzględnieniem ciągłości kierunku wychowawczego i dokonuje niezbędnych czynności przygotowawczych, a zwłaszcza w zakresie: uzyskania skierowania do odpowiedniej szkoły, do praktyki zawodowej lub pracy, wystarania się o zakwaterowanie nieletniego w razie gdy nie ma on bliskich lub gdy konieczna jest zmiana środowiska nieletniego.

9. Sędzia dla nieletnich winien równocześnie z wydaniem postanowienia o warunkowym zwolnieniu nieletniego z zakładu zawiadomić o tym:
a) kuratora sądowego dla nieletnich (według wzoru Nr 8 k.p.k niel.),
b) zakład, zarządzając, aby skierował zwolnionego wychowanka do wskazanego miejsca pobytu (wzór Nr 9 k.p.k. niel.).

10. Natychmiast po zwolnieniu nieletniego z zakładu kurator winien przystąpić do realizacji planu dozoru.

11. Kurator winien w ramach sprawowanych dozorów czuwać nad przebiegiem kształcenia ogólnego i zawodowego, praktyki lub pracy oraz udziału w życiu organizacyjnym nieletniego, oddanego mu pod dozór, a przede wszystkim czuwać nad właściwym kierunkiem wychowania ideologicznego.

W tym celu kurator winien utrzymywać niezbędny kontakt z rodziną lub opiekunem nieletniego, jego szkołą,

zakładem pracy, oraz organizacją młodzieżową, do której nieletni należy.

12. Kurator może w poszczególnych przypadkach zwrócić się do rodziców lub opiekuna nieletniego o wykonaniu kompletnych czynności i o złożenie sprawozdania z tej czynności.

VII. Sprawozdawczość kuratorów.

1. Sędzia dla nieletnich wyznacza kuratorowi terminy składania sprawozdań pisemnych lub ustnych do protokołu, przy czym może w zależności od potrzeby żądać sprawozdań nawet poza wyznaczonym terminem (§ 553 Tymczasowego Regulaminu Wewn. Urzędowania Sądów).

2. Pierwsze sprawozdanie kurator winien złożyć zgodnie z przepisem VI — 5, następne zaś w terminach, ustalonych przez sędziego dla nieletnich jednak w I kwartale nierzadziej niż jeden raz w miesiącu.

3. Sprawozdanie kuratora powinno w krótkiej lecz treściwej formie odzwierciedlać wszelkie czynności z zakresu sprawozdania dozoru, a w szczególności dotyczyć zmian odnośnie szkoły, praktyki lub pracy zawodowej, udziału w organizacji młodzieżowej, sytuacji rodzinnej, opieki nieletniego i jego miejsca pobytu.

Ponadto sprawozdanie powinno zawierać wnioski z poczynionych obserwacyj i dalsze plany kuratora odnośnie sprawowania dozoru.

VIII. Zakończenie dozoru.

1. Dozór kuratora ustaje:
a) z upływem okresu na jaki był ustanowiony (w przypadkach art. 73 i 75 K.K.),
b) z chwilą ukończenia przez poddanego dozorowi 18 lat życia,
c) na skutek przedterminowego uchylenia.

2. W przypadku, przewidzianym w pkt. c) powyższego przepisu, gdy na podstawie całokształtu wyników wychowawczych kurator dojdzie do wniosku, że została osiągnięta w stosunku do nieletniego poprawa, składa on sędziemu dla nieletnich wniosek o uchylenie dozoru — nie wcześniej jednak niż po upływie ½ roku.

IX. Przepisy ogólne.

1. Kurator ma obowiązek stawić się:
a) na odprawę lub zebranie samorządu w ustalonym terminie,
b) na rozprawę sądową lub posiedzenie niejawne o ile jest wezwany,
c) na każde wezwanie sędziego dla nieletnich.

2. Wzywanie kuratora w godzinach pracy do sądu należy ograniczyć do przypadków, uzasadnionych niezbędną potrzebą, aby nie odrywać go od pracy zawodowej.

Odprawy kuratorów lub zebrania samorządu winny być zwoływane w dniach lub godzinach wolnych od pracy.

3. Jeśli kurator zmuszony jest do załatwienia czynności, związanej ze sprawowanymi dozorami w godzinach swojej pracy, a kurator etatowy nie będzie mógł go w tym zastąpić, sędzia dla nieletnich powinien każdorazowo, na żądanie pracodawcy kuratora wydać mu na zasadzie § 5 ust. 4 Uchwały Rady Ministrów z dnia 5 maja 1950 r. zaświadczenie usprawiedliwiające nieobecność w pracy.

Minister Sprawiedliwości: *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Załącznik 1.

Oznaczenie Sądu

Dnia . . . . . 19......

Sygn. akt. . . . . .

Do

Ob. . . . .

w . . . .

W załączeniu przesyłam odpis postanowienia Sądu — Sędziego dla Nieletnich w . . . .
z dnia . . . . i wzywam Obywatela do objęcia dozoru nad nielet. . . . .
. . . .

Dozór winien być objęty najpóźniej w ciągu 3-ch dni od daty otrzymania niniejszego zawiadomienia.

W przypadku istnienia ważnych przyczyn powodujących niemożność objęcia dozoru należy w powyższym terminie zawiadomić o tym Sąd. Sprawozdanie z dozoru ustne lub pisemne i wnioski co do zastosowania wobec nieletniego środków wychowawczych lub poprawczych należy złożyć w terminie do dnia . . . .

Inne zarządzenia . . . .
. . . .
. . . .

(Pieczęć) Sędzia dla Nieletnich

Wzór Nr 2 k.p.k. niel. — zawiadomienie o objęciu dozoru jako środka zapobiegawczego.

Załącznik 2.

Oznaczenie Sądu
Dnia . . . . . . 19......
Sygn. akt. . . . . .

Do

Obywatela . . . .
Kuratora Sądowego dla Nieletnich
w . . . .

Wyrokiem*) / Postanowieniem Sądu dla Nieletnich w . . . .
z dnia . . . . w sprawie NW . . . . wobec nieletn.
. . . . syna, córki . . . .
nazwisko i imię
ur. . . . . . . zam. . . . .
miejscowość, gmina, powiat
został na zasadzie art. 69 § 2, 71, 73, 75 K.K.*) zastosowany środek wychowawczy — oddanie pod dozór kuratora.

Sprawowanie dozoru nad wymienionym powierza się Obywatelowi.

Dozór winien być objęty najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po otrzymaniu niniejszego zawiadomienia. W ciągu tego okresu czasu należy stawić się w Sądzie i zapoznać się z aktami sprawy oraz danymi odnoszącymi się do osoby nieletniego*).

W ciągu następnych dwóch tygodni należy złożyć sprawozdanie zawierające plan sprawowania dozoru w najbliższym okresie czasu. Dalsze sprawozdania winny być składane w terminach: . . . .
. . . .

Inne zarządzenia: . . . .
. . . .
. . . .

(Pieczęć) Sędzia dla Nieletnich

Karta rejestracyjna nieletniego w załączeniu (w przypadku gdy Kurator nie mógł stawić się do Sądu).

*) Zbędne wyrazy skreślić.
Wzór Nr 8 k.p.k. niel. — zawiadomienie o objęciu dozoru Kuratorskiego jako środka wychowawczego.

Załącznik 3.

Oznaczenie Sądu
Dnia . . . . . . 19......
Sygn. akt. . . . . .

Do

Zakładu Poprawczego

w . . . .

Zawiadamiam, że wychowanek Zakładu Poprawczego . . . .
(imię i nazwisko)
został postanowieniem Sądu dla Nieletnich w . . . . z dnia . . . .
warunkowo zwolniony na okres . . . . i oddany pod dozór kuratora sądowego dla nieletnich
. . . .
(imię i nazwisko kuratora)

Wychowanka należy pouczyć, aby po zwolnieniu udał się natychmiast do . . . .
. . . .
(adres pod który wychowanek ma się zgłosić)

(Pieczęć) Sędzia dla Nieletnich

UWAGA: zawiadomienie należy wysyłać za zwrotnym poświadczeniem odbioru.

Wzór Nr 9 k.p.k. niel.—zawiadomienie Zakładu Poprawczego o warunkowym zwolnieniu wychowanka (art. 75 § 1 i § 2 KK.).

Poz. 22.

KOMUNIKAT

w sprawie przyjęć w Biurze Skarg i Zażaleń w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Biuro Skarg i Zażaleń przy Gabinecie Ministra zawiadamia, że załatwia interesantów codziennie w godzinach 8.30 — 15.30.

W poniedziałki w godzinach 14 — 18 przyjmuje osobiście ob. Minister.

Poz. 23.

Sąd Wojewódzki w Poznaniu obwieszcza, że:

1 w sprawie z powództwa Janiny Stańczyk, zam. w Poznaniu, Rokossowskiego 58, przeciwko Stanisławowi Stańczykowi, marynarzowi, zarządzeniem z dnia 16 lutego 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu pozwanego Stanisława Stańczyka, wyznaczony został kurator kierownik sekretariatu Sądu Leon Szafrański z Poznania;

2 w sprawie z powództwa Eugeniusza Wilka, zam. w Poznaniu, Poznańska 50 m. 3, przeciwko Karolinie Wilk z Lechów, zarządzeniem z dnia 17 lutego 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanej z miejsca pobytu Karoliny Wilk, wyznaczony został kurator st. rejestrator Sądu Woj. w Poznaniu Jan Szczurkowski;

3 w sprawie z powództwa Marii Jaśniak z Teresińskich, zam. w Poznaniu, Świerkowa 17, przeciwko Franciszkowi Jaśniakowi, ślusarzowi, zarządzeniem z dnia 27 lutego 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu pozwanego Franciszka Jaśniaka, wyznaczony został kurator st. rejestrator Sądu W. Szczurkowski, zam. w Poznaniu;

4 w sprawie z powództwa Teodozji Kaźmierczak z Zalewskich, zam. w Poznaniu, Garncarska 5 m. 12, zastępowanej przez adwokata Olka w Poznaniu przeciwko Franciszkowi Kaźmierczakowi, górnikowi, zarządzeniem z dnia 27 lutego 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu pozwanego Franciszka Kaźmierczaka, wyznaczony został kurator sekretarz sądowy Leon Szafrański z Poznania;

5 w sprawie z powództwa Anny Marii Heleny Koniecznej z Klattów, zam. w Poznaniu, Kilińskiego 1 m. 11, przeciwko Franciszkowi Konieczmemu, kupcowi, zarządzeniem z dnia 27 lutego 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu pozwanego Franciszka Koniecznego, wyznaczony został kurator sekretarz sądowy Józef Pawłowski z Poznania;

6 w sprawie z powództwa Aleksandry Irminy Stefańskiej z Gołaszewskich, zam. w Poznaniu, Al. Stalingradzka 31, przeciwko Franciszkowi Alfonsowi Stefańskiemu, zarządzeniem z dnia 27 lutego 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu pozwanego Franciszka Alfonsa Stefańskiego, wyznaczony został kurator sekretarz Sądu Pow. w Poznaniu Marian Wietrzyński. (Nr spr. 1—II C, 815/51, 2—II C, 477/51, 3—II C, 465/51, 4—II C, 482/51, 5—II C, 542/51, 6—II C, 368/51).

2-B-27954
Tłoczono 2.400 egzemplarzy.
DRUKARNIA MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, WARSZAWA, UL. NOWOWIEJSKA 6.
Objętość 12 stron. Papier płaski, druk. sat. 60 g kl. V. Zam. nr 293. Oddano do składu 9.IV 1951 Druk. ukończono 17.IV 1951.

Cena 1,44 zł.